

Päätettävä tässä kokouksessa

14

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Minna Lindgrenin valtuustoaloitteesta yhteisestä katsomusopetuksesta perusopetuksessa

Pöydälle 25.02.2025

HEL 2024-013337 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle Minna Lindgrenin ja 29 muun allekirjoittaneen liitteenä olevasta valtuustoaloitteesta koskien yhteisen katsomusopetuksen kokeilua Helsingin kaupungin perusopetuksessa seuraavan lausunnon:

Nykyinen lainsäädäntö ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet asettavat yhteiselle katsomusopetukselle rajoituksia. Oppilaan katsomusaineen määräytymistä säätelee perusopetuslain 13 §. Sen mukaisesti oppilaan katsomusaineen määräytymiseen vaikuttaa mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan hän kuuluu. Lisäksi Opetushallituksen ohjeessa (OPH-3903-2022) todetaan, että oppilas voi opiskella vain yhtä katsomusainetta kerrallaan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tarkastellaan mahdollisuuksia opettaa elämänkatsomustietoa ja eri uskontoja yhteisesti perusopetuksessa. Helsingin kaupungin perusopetuksen kouluissa on kiinnostusta yhteisen katsomusopetuksen toteuttamiseen.

Opetussuunnitelmat

Uskonnon eri oppimäärien ja elämänkatsomustiedon opetussuunnitelmat ovat erilliset. Perusopetuslain 30 §:n mukaisesti opetuksen tulee noudattaa opetussuunnitelman perusteita, ja näin ollen kunkin katsomusaineen opetuksen tulee noudattaa kyseisen oppimäärän erillisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opetushallitus (OPH-3903-2022) on todennut, että samassa ryhmässä eri katsomusaineiden opettaminen voidaan toteuttaa vain rajatuilta osin, esimerkiksi tiettyjen ihmisoikeuksiin liittyvien sisältöjen osalta.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetussuunnitelmien yhtenevät kohdat ovat seuraavat:

Alkuopetus: Uskonnon oppimäärien tavoite 4 ja elämäkatsomustiedon tavoite 7, lähiympäristön tapakulttuurien tunteminen on yhteinen molemmille. Keskeisissä oppiaineiden sisällöissä ei ole samoja kohtia.

Vuosiluokat 3–6: Uskonnon tavoite 9 ja elämäkatsomustiedon tavoite 9, YK:n ihmisoikeuksien julistus ja lapsen oikeudet on sama tavoite molemmissa. Lapsen oikeuksien sopimuksen käsittely on osana keskeistä sisältöaluetta 3 molemmissa aineissa.

Vuosiluokat 7–9: Uskonnon tavoite 9 ja elämäkatsomustiedon tavoite 9, omien valintojen vaikutus ja kestävä elämäntapa on lähes sama. Vastaavaa yhteistä keskeistä sisältökohtaa ei löydy. Kummankin oppiaineen keskeisissä sisällöissä kohdassa 3 mainitaan Ihmisoikeudet ja ihmisoikeusloukkaukset kuten holokausti.

Opetusryhmien muodostaminen

Länsi-Suomen aluehallintoviraston (LSAVI/8673/2024) päätöksen mukaan perusopetuslaki ei estä eri aineiden opettamista samassa ryhmässä. Opetusryhmien muodostamisessa tulee huomioida, että uskonnon eri oppimäärien ja elämäkatsomustiedon opetussuunnitelmien perusteiden mukainen opetus toteutuu. Aluehallintovirasto toteaa, että ryhmän opettajalla tulee olla kelpoisuus antaa opetusta kunkin uskonnon oppimäärän ja elämäkatsomustiedon osalta. Perusopetuksen opettajan kelpoisuuden määrittelee asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista.

Yhteinen katsomusopetus

Aluehallintoviraston ja Opetushallituksen mukaan yhteisopetuksen haasteena on se, että opetuksen painopiste voi siirtyä liiallisesti yhteen katsomusaineeseen tai yleisiin aiheisiin, jotka eivät vastaa oppiaineiden tavoitteita tai sisältöjä. Aluehallintoviraston suosittaa, että yhteisten jaksojen aikana opetusta tulisi antaa osittain eriyttynä kunkin oppilaan katsomusaineen mukaisesti. Helsingin kaupunki ei voi edistää edellä mainittua laajempaa yhteisen katsomusaineen opetuskokonaisuutta, koska tälle ei ole lainsäädännön puitteissa mahdollisuutta.

Helsingin kaupungin perusopetuksen kouluissa on kiinnostusta yhteisen katsomusopetuksen toteuttamiseen. Koulujen rehtoreille tiedotetaan opetussuunnitelmien yhtenevistä kohdista (liite 2), joiden puitteissa katsomusaineen yhteistä opetusta voidaan toteuttaa. Perusopetuksen tuntijaon yhtenäistämisen yhteydessä tarkistetaan katsomusaineiden oppimäärien opetussuunnitelmien vuosiluokkaistaminen, jotta se mahdollistaisi kaikkien vuosiluokkakokonaisuuksien sisällä yhteisen katsomusaineen opetuksen tietyntyyppisenä jaksona. Helsingin kaupunki edel-

lyttää, että yhteinen katsomusopetus järjestetään eri uskontojen opettajien ja elämänskatsomustiedon opettajien kanssa yhteistyössä.

Yhteenveto

Lainsäädäntö ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet eivät tällä hetkellä mahdollista katsomusaineiden opettamista yhdessä kokonaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa Helsingin kaupungin perusopetuksessa yhteisen katsomusopetuksen kehittämistä. Tämä edellyttää perusopetuksen opetussuunnitelmien tarkistamista uskonossa ja elämänskatsomustiedossa jokaisen vuosiluokan osalta. Helsingin kuntakohtainen opetussuunnitelma tarkistetaan tältä osin lukuvuoden 2025–2026 aikana.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoa valtuutettu Minna Lindgrenin ja 29 muun allekirjoittaneen liitteenä olevasta valtuustoaloitteesta 18.3.2025 mennessä. Aloitteessa ehdotetaan, että Helsinki aloittaa kokeilun yhteisen katsomusopetuksen mallin kehittämiseksi niiltä osin kuin nykyinen opetussuunnitelma sen mahdollistaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle tai johtokunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu. Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja suoraan kaupunginhallituksen alaisen viranomaisen toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä koskevat aloitteet jäävät kaupunginhallituksen vastattavaksi. Kaupunginhallituksen vastattavaksi jää myös aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä. Vastaaavasti toimielimen on vastattava aloitteeseen kahdeksan kuukauden kuluessa sen jättämisestä aloitteen tekijälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Kirsi Kukkonen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 81030
kirsi.kukkonen2(a)hel.fi
Sabina Lumivirta, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 38293
sabina.lumivirta(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 09.10.2024 Lindgren Minna Yhteinen katsomusopetus

18.3.2025

Asia/14

-
- 2 peruskoulussa
Koonti Helsingin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmien yhte-
neivistä kohdista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano